

Τό διαχρονικό «φαινόμενο ΠΑΣΟΚ»

Γράφει ο Αθ. Χ. Παπανδρόπουλος*

Τό Πανελλήνιο Σοσιαλιστικό Κίνημα, από την ίδρυσή του στις 3 Σεπτεμβρίου 1974 έως σήμερα, συμπληρώνει 35 χρόνια παρουσίας στην ελληνική πολιτική ζωή, τα 19 από τα οποία τή περάσε στην έξουσία. Κατά πάσα δέ πιθανότητα, όταν τό ΠΑΣΟΚ θά συμπληρώσει 40 χρόνια υπάρξεως, τά 23 θά είναι έτη έξουσίας. Τήν ίδια περίοδο, ή ίδρυθείσα από τόν Κωνσταντίνο Καραμανλή Νέα Δημοκρατία, θά έχει άσκήσει τήν έξουσία 16 χρόνια.

Από τά στοιχεία αυτά, ένα πρώτο συμπέρασμα πού προκύπτει είναι ότι ο δικοματισμός στην Έλλάδα καλά κρατεί και έχει ακόμα μέλλον μπροστά του. Προκύπτουν, όμως, και δύο σοβαρά έρωτήματα: Πρώτον, πώς ένας πολιτικός σχηματισμός πού ξεκίνησε με 13% λαϊκή άπήχηση και τριτοκοσμικές ιδρυτικές άρχές κατάφερε, τήν περίοδο 1974-1981, νά συσπειρώσει γύρω του σχεδόν τόν μισό ελληνικό λαό και νά βάλει στην γωνία τίς κεντροδεξιές πολιτικές δυνάμεις, οι οποίες τό 1974 είχαν συγκεντρώσει ποσοστό 78% στις τότε εκλογές; Και ένα δεύτερο κρίσιμο έρωτημα είναι πώς φθάσαμε, από τό ΠΑΣΟΚ πού απέρριπτε μετά βδελυγμίας και μέ πρωτοφανείς ύβρεις τήν σοσιαλδημοκρατία, σήμερα ο πρόεδρος του νά είναι και πρόεδρος τής Σοσιαλιστικής Διεθνούς, τέκνο τής σοσιαλδημοκρατίας;

Μπορεί τά έρωτήματα αυτά νά προκαλούν ειρωνικά χαμόγελα σέ κάποιους κεντροδεξιούς «ειδικούς». Είναι όμως σοβαρά, πολυσύνθετα και στην παρούσα φάση άποκτούν και ιστορικό χαρακτήρα. Διότι, μέ τήν πρωτοφανή νίκη πού προσέφερε ή κεντροδεξιά στον Γιώργο Α. Παπανδρέου, δίνει επίσης στό ΠΑΣΟΚ τήν μεγάλη εύκαιρία νά γίνει ένα ισχυρό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα στην ΝΑ Ευρώπη, μέ αύξημένη έπιρροή στά ευρωπαϊκά δρώμενα. Αυτός είναι ίσως και ο λόγος πού ο νέος πρωθυπουργός είναι ταυτοχρόνως και ύπουργός Έξωτερικών.

Ο καθηγητής κ. Τάκης Σ. Παππάς, σέ ένα έξαιρετικό βιβλίο-έρευνα μέ τίτλο «Τό χαρισματικό κόμμα: ΠΑΣΟΚ, Παπανδρέου, έξουσία» (έκδ. Πατάκη), προσπαθεί νά δώσει άπαντήσεις στά παραπάνω έρωτήματα και από τίς θέσεις του προκύπτει και πού θά είναι τό αύριο του «φαινομένου ΠΑΣΟΚ». Τά καθοριστικά στοιχεία πού αναδεικνύονται μέσα από τό βιβλίο-έρευνα του κ. Τ. Παππά είναι αυτά πού επισημαίνει γιά τόν ρόλο του Άνδρέα Παπανδρέου μέσα στό Κίνημά του και στην πολιτική ζωή τής χώρας. Γράφει ο συγγραφέας:

«**Η ήγεμονία** του Άνδρέα Παπανδρέου μέσα στό ΠΑΣΟΚ ήταν άποτέλεσμα τόσο τής επικράτησής του έναντί των έσωκομματικών του αντίπαλων, όσο και τής έπιτυχίας τής στρατηγικής πώλησης πού έφάρμοσε άπέναντι στην πολιτική Καραμανλή. Ός άπόλυτος ήγεμών του ΠΑΣΟΚ, ο Παπανδρέου έστρεψε τήν προσοχή του κυρίως στην κατάληψη τής έξουσίας και, κατόπιν, στην διατήρησή τής. Η ήγεμονία Παπανδρέου είχε σημαντικές συνέπειες, τόσο γιά τήν γενικότερη πολιτική ζωή τής χώρας, όσο και γιά τό ίδιο τό κόμμα του.

»**Πρώτα-πρώτα**, καθόρισε σέ μεγάλο βαθμό τήν πολιτική κουλτούρα τής μεταπολιτευτικής δημοκρατίας, μέ κύρια στοιχεία τήν πολιτική πώληση έναντι τής μετριοπάθειας, τίς ιδεοληψίες έναντι του πολιτικού ρεαλισμού, τήν ανάνεωση παλαιών κακών πρακτικών όπως ήταν οι πελατειακές σχέσεις, και τήν άποδυνάμωση άλλων, καλών, όπως είναι οι δημοκρατικές διαδικασίες.

»**Δεύτερη συνέπεια** τής ήγεμονίας Παπανδρέου, ιδίως άφότου τό ΠΑΣΟΚ κατέκτησε τήν έξουσία, ήταν ή είσαγωγή ενός μοντέλου διακυβέρνησης πού χαρακτηρίστηκε από τήν κατάκτηση του κράτους μέσω του κόμματος, μέ παράλληλη όμως άπουσία οποιουδήποτε σαφούς μεταρρυθμιστικού προγράμματος».

Αυτή τήν φυσιογνωμία του ΠΑΣΟΚ προσπάθησε νά αλλάξει ο διάδοχός του στην κομματική ήγεσία κ. Κ. Σημίτης, ο οποίος, όμως, παρά τά κάποια βετικά βήματα πού προσπάθησε νά κάνει, τελικά υπέκυψε στην λαϊκίστικη κομματική νομενκλατούρα.

Σήμερα, τό έργο αυτό αναλαμβάνει -έλεύ κεντροδεξιάς- ο Γιώργος Παπανδρέου. Είναι έξ άλλου και ο μόνος πού νομιμοποιείται νά ανατρέψει τήν «άνδρεοπαπανδρεϊκή» παράδοση και νά έγκαταστήσει στην Έλλάδα ένα ευρωπαϊκό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα. Από όλα αυτά, ή κεντροδεξιά έχει καταλάβει κάτι:

* apapandropoulos@hotmail.com